

Mötesanteckningar samrådsmöte Kappelshamn tillståndsansökan för vattenuttag

Samrådsmöte 2026-03-31	Region Gotland
Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet i Kappelshamn	Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Kombinerat undersöknings- och avgränsningssamråd	VA- och avfallsavdelningen
Plats	Visborgsallén 19, Lokal Öland
Tid	13:00-15:00
Diarie nr	TN 2025/415
Antal personer från allmänheten närvarande	8
Närvarande från Region Gotland	Karin Åkerlund (vattenskyddssamordnare), Mattias Helleberg (enhetschef PUV, VA- och avfallsavdelningen)
Närvarande från Sweco	Niklas Ekstrand (hydrogeolog), Caroline Björkenstig (utförande fältansvarig)
Region Gotland inleder samrådet med en presentation av syfte och vattensituationen i dagsläget genom en powerpointpresentation.	
Sweco presenterar omgivningsförhållanden, geologi skyddade områden, samt resultat från provpumpningarna.	
Frågor besvaras under presentationens gång.	

Fråga	Svar
Kommer mikrobiologin och järn från brunnarna eller ledningarna?	Från omgivningen, marken. Samlas i brunnarna.
Kommer det borras nya brunnar eller är det dom befintliga som ska användas?	Det kommer vara dom befintliga som ska användas. Inga nya brunnar kommer borras. Det kommer dock ansökas om ersättningsbrunnar ifall den befintliga tappar sin kapacitet.
Om det är otjänligt idag, vad gör att det kommer bli tjänligt?	Råvatten klassas inte som tjänligt eller otjänligt. Det är utgående dricksvatten som klassas. Vattenverket kommer byggas om för att klara att hantera den befintliga vattenkvalitén.
När uppstod problemen med vattenkvalitén?	Juni 2024, Almedalsveckan.
Tänker man öka uttaget från 50 m ³ till 160 m ³ ?	Förbrukningen i Kappelshamn styr hur mycket som kommer att tas ut från brunnarna. Vi har ingen anledning att tro att förbrukningen kommer öka i och med tillstånd och allt så heller inte produktionen. Söker dock större tillstånd än vad förbrukningen är idag pga: klimatförändringar, förluster i processen, flexibilitet (redundans) att hjälpa andra orter om problem uppstår, beredskap, kommande hamnanvändning mm.
När dom bryter i brottet bryter dom under havsnivån. Kommer det under perioder då inte påverka när det gäller begränsningen på 2 meter?	Det finns ingen påverkan på brunnarna när de pumpar i brottet.
Det finns en reservoar vid vattenverket är den täckt och nedgrävd?	Ja
Är det tänkt att Kappelshamns vattentäkter ska exportera vatten till andra områden?	Nej, inte permanent, men det kan uppstå tillfälligt om annan ort har problem med vattnet.
Idag pumpas vatten från brotten till dammen. Var tar vattnet från dammen vägen?	Tidigare har det bevattnats med. Nu går vattnet via ett dike till havet och som det verkar breddar ut via dammväggen. Förmodligen avdunstar det mesta i dammen.
Vattnet som kommer till dammen från brottet, vad har det för kvalitet?	Vattnet i brottet provtas av Stehuggeriet. Region Gotland har inte uppgifter om resultaten.
Nettonederbörden, är det mycket eller lite i förhållande till resten av Sverige?	Det beror på vad man jämför med. Västkusten har högst nederbörd och östkusten lägst, inkl. Öland och Gotland, generellt. Kappelshamn ligger i den delen av Sverige som har de lägre nettonederbördsmängderna.
Påverkansområdet sträcker sig norr om vägen, men det finns inga observationsbrunnar på den sidan av vägen, anledning?	Påverkansområdet är baserat på den påverkan som har observerats i de brunnar som ligger söder om vägen och är ett uppskattat område från beräkningar.
Provpumpningen och volymerna var lite oklart i underlaget. Hur nära har man testat den maxgräns man ansöker om.	Provpumpningen inleddes med ett uttag om ca 110 m ³ /dygn i början av juni. Från mitten av juni till Mitten av augusti ca 90 m ³ /dygn från B2. B1 pumpas med liknande uttag i mitten av september. Från mitten/slutet av september och en bit in i oktober pumpas båda brunnarna med ett totalt uttag på ca 120–145 m ³ /dygn.
Kan man begära ut loggdata från de enskilda brunnarna?	Ja det kommer finnas tillgängligt.
Kom ni ner till 2 metersgränsen (meter över havet) under provpumpningen?	Ja vid högre uttag, bland annat när vi tog ut maxuttag från båda brunnarna i slutet av oktober.
Själva påverkan på observationsbrunnarna. Hur mycket var den största påverkan	Det var knappt en meter påverkan i observationsbrunnarna och upp till ca 8-10 m som mest i pumpbrunnarna. Under juni-juli vid torka och uttag på 90 m ³ /dygn var avsänkningen ca 4-5 m i B1 och B2.
Vad betyder lite, liten sänkning?	Runt ca någon meter. Loggning av data var 10 minut. Vi har under provpumpningen gjort manuella lodningar.

Såg ni att vattnet i vår brunn försvann i brunn 5.	Försvann gjorde det inte. Vatten fanns hela tiden i brunnen. Det kan vara intaget som sitter högt upp. Nivån sänktes ca 1 meter. Ej korrigerad för naturlig avsänkning som sker under sommaren.
Hur många enskilda brunnar finns i området?	Inventering har gjorts innan provpumpningen för att ta reda på vilka brunnar det skulle finnas möjlighet att mäta i under provpumpningen. Ingen heltäckande inventering av hur många enskilda brunnar som finns i området har gjorts. Vissa har enskild brunn som används till annat (tex bevattning) eftersom man även har kommunalt vatten.
Om vattnet i brunnarna sänks på grund av att Regionen pumpar kan dessa fastigheter få kommunalt vatten?	Provpumpning med högre flöden än det flödet som används idag har skett under lång tid för att ta reda på hur enskilda brunnar påverkas. Förebyggande skyddsåtgärder kan vidtas om behov finns eller uppstår, men provpumpningen har inte identifierat något sådant behov.
Vilka skyddsåtgärder kan det vara?	Det kan handla om att åtgärder görs med pumpen för att uttaget ska kunna fortsätta, exempelvis torrställda sugande pumpar kan behöva ersättas med dränkbara tryckande pumpar.
Hur långt är det till vattennivån i pumpbrunnarna?	Avståndet från markytan/brunnsoverkant varierar. Grundvattennivån/vattennivån ligger på nivån ca +8 till +13 m (RH 2000) i området. B1 och B2 ca +10 m. Brunnarna i närheten av B3 runt + 8 m.
Hur långt är det mer till vattenytan när ni har varit ute och lodat?	Det varierar väldigt mycket på var brunnen ligger, hur nederbörden har sett ut och om brunnen används. Kan även variera över årstid.
Är denna gröna gräns en påverkan på 30 cm?	Ja, det är ett bedömt påverkansområde. Vi har tittat på avsänkningen och gjort en bedömning baserat på beräkningar var linjen hamnar utifrån observationspunkterna. Bedömningen baseras på ett stort uttag vid provpumpningen vid samtidig torka och över lång tid. Förhållanden som är ytterliga för att inkludera en så stor påverkan som möjligt.
Det går inte att strypa tillgången. Förbrukningen?	Nej, men det går att införa bland annat bevattningsförbud
Var mätts denna 2 metersgräns.	Det är i pumpbrunnen. Det kommer vara större avsänkning vattennivån i brunnen än av grundvattennivån i berget runt om kring.
Hur stor är reservoaren? Ca 40 m3?	Ja, dimensionerad för ett dygn.
När man filtrerar råvattnet, om man tar bort järn, tar man också bort magnesiumet?	Järn kan man avskilja genom t.ex. luftning, oxidation för att sedan filtrera bort. Magnesium kommer inte tas bort med denna metod. Magnesium beter sig annorlunda kemiskt och kräver helt andra metoder för att avlägsnas.
Tappar man viktiga mineraler, blir det för rent?	Nej. Det kommer inte vara samma process som i avsaltningsverk där man tar bort i princip alla mineraler och måste återmineralisera. Här kommer mineralerna finnas kvar.
Vad är källan till e-coli?	Kommer sannolikt från avföring då det är e-coli, är osäkra på var det kommer ifrån.
SGU och andra myndigheter har utökat riksintresset för kalkbrytning, omfattas detta område?	Nej det omfattas inte.
Hur länge kommer brunnarna finnas kvar, borrar man en reservbrunn. Kan det påverka uttaget eller påverkan?	Brunnars livslängd är svåra att svara på. Vi har brunnar som är 100 år och som fungerar utmärkt. Uttagsmängden påverkas ej om ersättningsbrunn borrar. Tillståndet gäller även dessa brunnar. Placeringen av dessa kommer vara så att påverkansområdet förblir det samma.
Hur länge kan brunnarna finnas kvar innan man behöver borra nya?	Oklart, det finns brunnar som är väldigt gamla. Oftast kan endast vissa mindre reparationer och åtgärder behöva genomföras. Behov att borra nya kan uppstå om till exempel foderrör går sönder.

Om man borrar ersättningsbrunnar kommer de vara tätt intill?	Ja. De kommer ligga inom rimligt avstånd så att inte påverkansområdet ändras.
Är det till Karin man hör av sig om man vill ha loggdata?	Ja.
Vi har brunn norr om vägen och är intresserade av påverkan.	Minimal påverkan norr om vägen. I ytterkanten om det bedömda påverkansområdet som är väl tilltaget.
Vad är tidshorisonten för domen och att bygga om vattenverket?	En dom från mark- och miljödomstolen brukar ta 3–12 månader. Om det inte blir överklaganden då det kan ta flera år. Tidsplan för nytt vattenverk har vi ingen tidsuppfattning om i nuläget.
Blir det vattentank fram till detta?	Ja. Det finns begränsat med resurser för att bygga om verket. Det kommer sannolikt köras vatten fram till detta.
Om man skulle märka påverkan på sin brunn, vad ska vi göra och hur ska vi tänka?	Kan bli naturlig påverkan framåt på grund av klimatförändringarna. Bra att ha koll på historik, och koll på sina nivåer. Och kontroll av vattenkvalitén, ta vattenprov. Försöka dokumentera hur mycket man pumpar. Kan avslöja läckage eller ändrad användning som orsak till upplevd påverkan.
Fråga från Regionen till personer närvarande på samrådsmötet	
Finns det områden som ni känner till som är förorenade?	Inget svar under samrådsmötet.
Hur många har haft en diver (nivåmätare) i sin brunn?	1 fastighet